

NỬA CHẶNG ĐƯỜNG THỰC HIỆN CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KH&CN GIAI ĐOẠN 2011-2020

Nguyễn Mạnh Quân

Phó Viện trưởng Viện Chiến lược và Chính sách KH&CN
Bộ KH&CN

Kết thúc năm 2015, Chiến lược phát triển khoa học và công nghệ (KH&CN) giai đoạn 2011-2020 đã đi được nửa chặng đường. Mặc dù nguồn đầu vào đầu tư cho KH&CN những năm qua tiếp tục có những khó khăn và chưa đạt mục tiêu đề ra (đặc biệt là về đầu tư và số cán bộ nghiên cứu và phát triển - NC&PT), nhưng nhờ những nỗ lực trong đổi mới cơ chế, tổ chức, quản lý KH&CN, đa số các mục tiêu đầu ra của hoạt động KH&CN nêu trong Chiến lược cho giai đoạn 2011-2015 đã được hoàn thành, góp phần nâng cao vị thế của KH&CN Việt Nam trong khu vực, đồng thời đóng góp tích cực đối với phát triển kinh tế - xã hội. Bài viết điểm lại kết quả thực hiện một số mục tiêu của Chiến lược giai đoạn 2011-2015, nêu lên những tồn tại và kiến nghị một số vấn đề cụ thể nhằm hoàn thành tốt mục tiêu của giai đoạn 2016-2020.

Kết quả thực hiện một số mục tiêu

Đóng góp của KH&CN vào tăng trưởng kinh tế

Một trong những mục tiêu quan trọng hàng đầu của Chiến lược KH&CN là gia tăng phần đóng góp của KH&CN trong tăng trưởng kinh tế. Năng suất các yếu tố tổng hợp (TFP) là chỉ số thường được các nước sử dụng để biểu thị phần đóng góp của KH&CN, năng suất lao động và hiệu quả sử dụng vốn đầu tư nhờ ứng dụng các thành tựu KH&CN. Theo tính toán của Viện Năng suất Việt Nam và Tổng cục Thống kê, sau một giai đoạn suy giảm, đặc biệt là có giá trị âm vào năm 2010, trong suốt giai đoạn 5 năm (2011-2015), đóng góp của TFP vào tăng trưởng GDP đạt mức trung bình là 28,04% và có xu hướng tăng đều qua các năm, năm sau cao hơn năm trước. Riêng năm 2015, TFP ước tính đóng góp tới 39,92% tăng trưởng GDP, tức là gần 2/5 mức tăng của GDP.

Xu hướng gia tăng đóng góp của KH&CN trong tăng trưởng GDP 5 năm qua là kết quả của sự đầu tư tăng cường tiềm lực KH&CN trước đây, đặc

biệt là nhờ những đổi mới về cơ chế quản lý KH&CN trong những năm gần đây, tạo môi trường pháp lý thuận lợi và các biện pháp thúc đẩy các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế đầu tư cho hoạt động đổi mới công nghệ, đổi mới sản phẩm, nâng cao giá trị gia tăng của sản phẩm, đầu tư nước ngoài gia tăng trong lĩnh vực công nghệ

cao, trong khi phần đóng góp của vốn và lao động trong GDP không tăng, thậm chí là giảm trong bối cảnh nền kinh tế gặp nhiều bất lợi cho thu ngân sách¹ và tăng chi dự phòng cho một số nhu cầu cấp bách về an ninh - quốc

¹Theo Ngân hàng thế giới, tỷ lệ thu ngân sách trên GDP đã thể hiện xu thế giảm trong 5 năm qua, từ 27% xuống còn 21%.